5. SZÁMÚ MELLÉKLET Helyi Fejlesztési Stratégia koncepció

A Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület (korábbi nevén: Szatmár-Beregi Települések és Közösségek Szövetsége) előzetesen elismert LEADER Helyi Akciócsoport Helyi Fejlesztési Stratégiájának koncepciója

1. Mutassa be röviden az előzetesen elismert LEADER HACS tervezési területét (a támogatásra jogosult lakónépesség száma, településeinek száma, földrajzi elhelyezkedés, a térség koherens egységének alátámasztása)! (max. 2000 szóközökkel)

A Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület, mint előzetesen elismert LEADER HACS tervezési területe a Csengeri Járás, mint közigazgatási egység, amely az Észak – Alföldi Régióban, Szabolcs – Szatmár – Bereg megyében helyezkedik el. A járás Romániával, illetve a Fehérgyarmati és Mátészalkai Járásokkal határos. 11 tagtelepülése Csenger, Csengersima, Csengerújfalu, Komlódtótfalu, Pátyod, Porcsalma, Szamosangyalos, Szamosbecs, Szamostatárfalva, Tyukod és Ura. A 11 település kb. 247 km2 területen a Felső-Tisza-vidék tájegység részét képező Szatmári-síkságon, azon belül a Szamos folyót kísérő Szamoshát és az Ecsedi-láp K-i peremét képező Rétoldal tájrész területén helyezkednek el. A térség az országhatár, az Ecsedi-láp és a Szamossályi- árapasztó csatorna között található. A síkság tengerszint feletti magassága 75 - 125 m között váltakozik. A kis lejtésű felszínt különböző mértékben feltöltött folyómedrek sűrű hálózata szövi át. Ezek leginkább a Szamos hajdani medrei voltak.
Lakónépessége 2013. elején 13 839 fő (KSH 2013), népsűrűsége 53,13 fő/km2 volt. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye területének 4,16 %-át foglalja el, népességének pedig 2,46%-át adja. A települések száma 11, melyből egy városi rangú, a megye településeinek 4,8%-a található a járásban. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye legkisebb területű és népességszámú járása. A mikrorégió településszerkezete kettős arculatú. Az Alföldre jellemző átlagosnál nagyobb településmérettel szemben a Csengeri Járásban jelentős az aprófalvak előfordulása. Az ezer főnél kisebb népességű ún. aprófalvak aránya a térségben 73%. Jóval magasabb ez az érték, mint az országos átlag (55%). A legnépesebb település Csenger, melynek lakónépessége majdnem eléri az ötezer főt (2013. január 1-én: 4924 fő). A járások fejlettsége és településstruktúrája Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében is szoros korrelációt mutat, hiszen a felaprózott struktúra egyértelműen a fejletlenebb térségek jellemzője. A nagyobb lélekszámú települések kisebbekhez viszonyított mérsékeltebb előfordulása ellenére a három legnépesebb település tömöríti a mikrorégió népességének közel hetven százalékát (9647 fő).

Ssz.	Település neve	Jogállás	Területe (km2)	Lakossága (fő)	Népsűrűség (fő/km2)
1.	Csenger	város	36,16	4924	136,17
2.	Csengersima	község	23,8	779	32,73
3.	Csengerújfalu	község	25,61	819	31,98
4.	Komlódtótfalu	község	6,97	122	17,5
5.	Pátyod	község	9,05	675	74,59
6.	Porcsalma	nagyközség	31,1	2682	86,24
7.	Szamosangyalos	község	8,09	477	58,96
8.	Szamosbecs	község	6,71	374	55,74
9.	Szamostatárfalva	község	4.5	308	68,44
10.	Tyukod	nagyközség	62,22	2041	32,8
11.	Ura	község	32,34	638	19,73

2. Mutassa be az előzetesen elismert LEADER HACS címmel rendelkező szervezetet, különös tekintettel arra, hogy a legfőbb döntéshozó és a választott döntéshozatali döntéshozó szervezeti

Csengeri Járás Leader
Közhasznú Egyesület
4765 Csenger, Ady E. u. 14.
Adószám: 18793390-1-15

egységek összetétele (közgyűlés, elnökség, bíráló bizottság) hogyan felel meg a 1303/2013/EU rendelet 32. cikk (2) bekezdés b) pontjának! (max. 2000 karakter szóközökkel)

A Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület 1995-ben alakult, korábbi neve Szatmár-Beregi Települések és Közösségek Szövetsége. Működési területe Magyarország, ezen belül kiemelten az Egyesület tagsága (Leader akciócsoport) tagsága által képviselt települések közigazgatási határa szerinti földrajzi terület, a Csengeri Járás 11 településén működő önkormányzatok, vállalkozások és civil szervezetek. Az egyesület önálló jogi személyiségű civil szervezet, mely közhasznú.

Az egyesület célja között szerepel a működési területének felzárkóztatása az Európai Unió által támasztott követelményekhez, a brüsszeli kihívásoknak megfelelés. Az ehhez kapcsolódó vidékfejlesztés, ezen belül a lehetőségek felkutatása és legoptimálisabb kihasználása, stratégia kidolgozása az önkéntesség és partnerség elvei alapján. Továbbá kiemelt céljának tekinti a LEADER programhoz való csatlakozás feltételeinek megteremtését. A szervezet céljait más civil szervezetekkel összefogva, az egyesületi tagok tevékenységének összehangolása és a térségi közös érdekek érvényesítésére szolgáló mechanizmusok kialakítása és működtetése útján valósítja meg. Végezetül célkitűzései közé tartozik a társadalmi együttműködés erősítése és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelemhez a vidéki térségekben.

A Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület döntéshozatali szerveinek összetétele a 1303/2013/EU RENDELET (2013. december 17.) 32. cikk (2) bekezdés b) pontjában meghatározott előírásoknak megfelel:

Elnökség aránya:

Szféra megnevezése	Létszám (fő)	Százalékos arányosítás (%)
Közszféra	5	33,33
Vállalkozói szféra	5	33,33
Civil szféra	5	33,33
ÖSSZESEN:	15	100

Közgyűlés aránya:

Ssz.	Település	Lakosságszám (KSH 2013)	Közszféra	Civil szféra	Vállalkozói szféra
1.	*Csenger*	4924	1	15	24
2.	*Csengerújfalu*	819	1	2	1
3.	*Csengersima*	779	1	2	2
4.	*Komlódtótfalu*	122	1	0	0
5.	*Pátyod*	675	1	3	0
6.	*Porcsalma*	2682	1	1	2
7.	*Szamosangyalos*	477	1	1	2
8.	*Szamosbecs*	374	1	2	1
9.	*Szamostatárfalva*	308	1	0	0
10.	*Tyukod*	2041	1	1	2
11.	*Ura*	638	1	2	1
ÖSSZESEN:		**13 839**	**11**	**29**	**35**
			75		
			14,67%	**38,67%**	**46,66%**

Felügyelő Bizottság aránya:

Szféra megnevezése	Létszám (fő)	Százalékos arányosítás (%)
Közszféra	2	33,33
Vállalkozói szféra	2	33,33
Civil szféra	2	33,33
ÖSSZESEN:	6	100

Csengeri Járás Leader
Közhasznú Egyesület
4765 Csenger, Ady E. u. 14.
Adószám: 18793390-1-15

3. Mutassa be az előzetesen elismert LEADER HACS tervezési területének legfőbb környezeti, gazdasági, társadalmi, jellemzőit, különös tekintettel a 290/2014. (XI.26.) Korm. rendeletben meghatározott járás besorolások közül a fejlesztendő járások általi érintettségre! (max. 4000 karakter szóközökkel)

A Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület, mint előzetesen elismert LEADER HACS tervezési területe a Csengeri Járás:

- A járáshoz tartozó települések száma: 11
- Kedvezményezett járás [290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet]: Igen
- Fejlesztendő járás [290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet]: Igen
- Komplex programmal fejlesztendő járás [290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet]: Igen
- Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett települések száma [105 /2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: 8
- Jelentős munkanélküliséggel sújtott települések száma [105 /2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: 6

A Csengeri Járás Sz-Sz-B megye K-i részén terül el, a magyar-román határ mellett, települései között földrajzi, gazdasági, társadalmi és kulturális téren szoros az összefonódás. A terület nagy része síkság, a terület vízfolyások tagolják. Jelentős a tavak, holtágak, erdős területek száma, mely turisztikai perspektívát kínál. A természeti területek érintetlensége, a ritka növény és állatvilág az országos jelentőségű védett természeti területek nagyságát bizonyítja.

A térség hosszú történelemre visszatekintő tárgyi emlékei közül kiemelkednek az épített örökség elemei: kastélyok, kúriák, a középkori templomok, fa haranglábak, a hagyományos szatmári építészet jellegzetes épületei és az emlékhelyek. Számos hagyományos foglalkozás, népi mesterség ma is él, és eredeti környezetben látványosságok gazdag tárházát kínálja. Valóságos különlegességek, mint a pl. az almapálinka, az egyéb gasztronómiai különlegességek és az ezekre épülő fesztiválok, rendezvények számos vendéget vonzanak. A térség számos helyi termékkel (tájspecifikus, egyedi termékek, mezőgazdasági termékek helyi hozzáadott értékkel, kulturális termékek) rendelkezik, melyek piaci szerepe alatta marad az elvárhatónak. Rendkívüli szerepet tölt be a mezőgazdaság, a tájspecifikus termékek előállítása, de a termékek marketingje és piacra juttatása még nem megoldott. A térségben ugyanakkor jelentős kihasználatlan potenciál rejlik az idegenforgalmat illetően. Hiányos a térségi marketing, alacsony szintű a térségi márkák elterjedtsége és a hozzáadott érték. Az ipari infrastruktúra gyenge, a KKV-k erőtlenek. Jelenleg a Csengeri Járás egyrészről számos nehézséggel, problémával küszködik, másrészről pedig nagyon sok – jelenleg még kihasználatlan – lehetőséggel is rendelkezik. Egyszerre kell foglalkozni a hátrányos helyzetből adódó társadalmi gondok kezelésével és a hátrányos helyzetből való kitörés lehetőségét megteremtő fejlesztésekkel. Központi probléma, hogy a munkanélküliség és a munkaerő hiánya egyszerre van jelen a térségben. A munkaerő kínálat és kereslet nem találkozik. Már ma is érzékelhető a könnyűipar és az élelmiszeripar területén, hogy a helyi gazdaság fejlődésének egyik akadálya a piacképes munkaerő hiánya. Fontos figyelembe venni a mezőgazdaság speciális munkaerő igényét és foglalkoztatási sajátosságait. Gazdasági infrastruktúra fejlesztése szempontjából a mezőgazdasági termékek (zöldség, gyümölcs) piacra juttatása a legfontosabb térségi feladat. Az önfoglalkoztatás és az alacsony képzettségűek foglalkoztatása szempontjából ez rendkívül fontos. Ma még megmenthető az a növény állomány, magas szintű termelési kultúra, amely jellemzi a térség termelőit. A helyi feldolgozó ipar technológiai hátránya figyelmeztető és kezelendő. A versenyhátrány megszüntetése fontos, nagy összegű technológiai fejlesztésre lenne szükség. Logisztikai háttér hiányában megoldatlan a térség tradicionális és egyre dinamikusabban fejlődő piacára Szatmárnémetibe és a szomszédos román piacra jutás. A térség elszenvedője a magas tranzit forgalomnak. Térségi sajátosságként meg kell oldani az időskorúak és a szociálisan rászorulók ellátását, amely ugyancsak munkahelyet teremthet és erősítheti a térség belső kohézióját. Az egyre jelentősebb számban itt élő romák társadalmi integrációjának elmaradása az egyik legkomolyabb veszély, amivel szembe kell néznie a járásnak. A térség legnagyobb problémája az alacsony foglalkoztatottsági szint, amely alacsony képzettséggel, elvándorlással a lakosság öregedésével, elszegényedésével társul. A hátrányos helyzetű lakosság számának növekedése figyelhető meg, több településen telepszerűen elkülönülve. A vállalkozási szerkezeten belüli arányok eltolódása a mikro-, kisvállalkozások irányába, az alkalmazotti réteg számára kevés perspektívát nyújtanak. Foglalkoztatási infrastruktúra hiánya és a meglévő rossz minősége, közösségi együttműködés hiánya, vállalkozási szerkezet egyenlőtlensége, hangsúlyeltolódása nehezíti a megoldások realizálását. A természetes- és épített környezet állapotnak romlása negatív hatást gyakorol a térségben lakók életminőségére. Ezt eredményezi továbbá az is, hogy az infrastruktúra és a szolgáltatások minősége alatta marad az átlagos szintnek.

Csengeri Járás Leader
Közhasznú Egyesület
4765 Csenger, Ady E. u. 14.
Adószám: 18793390-1-15

4. Mutassa be a HFS tervezés során a tervezett közösségi bevonási módokat és a HFS tervezés ütemezését a projket időszakára vonatkozóan! (max. 2000 karakter szóközökkel)

A Helyi fejlesztési Stratégia kidolgozása során a tervezés átláthatósága az alapvető célja az akciócsoportnak, hiszen a stratégia a lakosság egészének szól, annak megismerése közérdek.
A stratégia tervezési folyamatának meghirdetése már megtörtént a Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület honlapján (www.csengerleader.hu), kérdőív és adat-felmérőlap terjesztésével, hirdetésekkel, személyes ügyfélfogadás, konzultáció során, valamint lakossági/települési fórumok megtartásával, amely nyilvánossági eszközök használata a HFS tervezés teljes időszakára vonatkozóan továbbiakban is folyamatosak lesznek. A tervezési folyamat bármely szakaszához az illetékességi területen élő lakosság, működő vállalkozások, önkormányzatok, civil szervezetek tagjai csatlakozhatnak, illetve felhívással kérjük is a csatlakozásukat. A tervezés folyamán a térség szereplői között külön figyelmet érdemelnek a hátrányos helyzetű, kirekesztett csoportok megszólítása. Ezen társadalmi csoportok különösen érzékenyek a térségben bekövetkező negatív irányú gazdasági változásokra, így megszólításuk rendkívül fontos. A hátrányos helyzetű csoportok bevonása egyrészt a teljes nyilvánosságot biztosító eszközök (honlap, kérdőívek terjesztése, e-mail megkeresések, felhívások) alkalmazásával, valamint az információszerzés hatékonyabb eszközeinek alkalmazásával történik (személyes konzultáció, fórumok tartása). Tekintettel arra, hogy a tervezési folyamat során a nyilvánosság biztosított, valamint az egyesület tagjai (vállalkozói, civil és közszféra) több alkalommal is tájékoztatást kapnak a stratégia kidolgozásáról, az ágazat közeliség elve megvalósul. A tervezési folyamatot és a stratégia megalkotását a Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület Munkaszervezete koordinálja, melyet segít egy Tervezést Koordináló Csoport. A TKCS-t az egyesület tagjai, illetve a további szereplők (vállalkozók, civil szervezetek, lakosság tagjai, egyházi szervezetek) alkotják, akik véleményező és javaslattevő szerepet látnak el különböző tematikák alapján.
A HFS tervezésben, illetve a LEADER program megvalósításában a Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület számára fontos a partnerség, mert általa jobb és reálisabb jövőkép és ennek megfelelő stratégia készülhet, ami jobban szolgálja a térség felzárkózását, az ott élők életminőségének javítását. A helyi partnerségen alapuló részvétel segít a problémák és lehetőségek feltárásában, hiszen a részvétel sokféle adat gyűjtésében segíthet, de az egyetlen forrása az egyének vágyait, véleményét és értékrendjét tartalmazó információknak. A programok és projektek innovativitására is hatással van, hiszen az új ötletek, innovációk sokszor az eltérő gondolkodású partnerek találkozásából születnek. A partnerség segít aktivizálni a vidéki közösségeket, ennél fogva komoly közösségformáló erő. A LEADER számára a helyi emberek jelentik az elsődleges erőforrást, és a LEADER projektek megkülönböztető jellemzője a helyi lakosság képességeibe vetett bizalom, amely megengedi, hogy az ott lakók döntsék el, milyen fejlődési irány illik leginkább környezetükhöz, kultúrájukhoz, képzettségükhöz és hagyományaikhoz.

A HFS tervezés ütemezését a projket időszakára vonatkozóan:

I. MÉRFÖLDKŐ		
2015. aug.	2015. szept.	Logó, arculat kialakítása, weblap létrehozása
2015. aug.	2015. okt.	LEADER szervezet bevezetése a térségben
2015. szept.	2015. okt.	Települési tájékoztató fórumok megtartása
2015. szept.	2015. okt.	Projektötletek gyűjtése
2015. okt.	2015. nov.	Helyzetelemzés, SWOT analízis elkészítése
2015. nov.	2015. dec.	Tervezést Koordináló Csoport felállítása
2015. nov.	2015. dec.	Adatok elemzése, HFS tervezés, kidolgozással foglalkozó ülések megtartása
2015. dec. 10.	2015. dec. 17.	HFS koncepció elkészítése, benyújtása Irányító Hatóság részére
2015. dec.	2016. jan.	További HFS tervezés kidolgozással foglalkozó ülések megtartása
2016. febr. 15-ig		HFS tervezet elkészítése, közgyűlés általi elfogadása, benyújtása Irányító Hatóság részére
II.MÉRFÖLDKŐ		
2016. febr.	2016. ápr.	IH által kiadott egyedi, minőségi továbbfejlesztési útmutatás alapján a HFS átdolgozása, véglegesítése
2016. ápr. 30-ig		Végleges HFS Közgyűlés általi jóváhagyása, benyújtása Irányító Hatóság részére

Csengeri Járás Leader
Közhasznú Egyesület
4765 Csenger, Ady E. u. 14.
Adószám: 1879[illegible]

5. Mutassa be a HFS tervezésben részt vevő humánerőforrást ! Részletezze a tervezésben részt vevő legtapasztaltabb szakember(ek) vidékfejlesztési és vagy területfejlesztési programok tervezésében és megvalósításában szerzett tapasztalatait! (max. 2000 karakter szóközökkel)

A HFS tervezési folyamatot és a stratégia megalkotását a Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület Munkaszervezete koordinálja, melyet segít egy Tervezést Koordináló Csoport. A TKCS-t az egyesület tagjai, illetve a további szereplők (vállalkozók, civil szervezetek, lakosság tagjai, egyházi szervezetek) alkotják, akik véleményező és javaslattevő szerepet látnak el különböző tematikák alapján (gazdaságfejlesztés, turizmus, esélyegyenlőség, roma kérdés, kultúra, hagyományőrzés, egyház, ifjúság, civil, önkormányzatok stb.).
A HFS tervezésben részt vevő szakemberek közül kiemelendő Forján Zsolt, környezetgazdálkodási agrármérnök településüzemeltető szakiránnyal és humánmenedzsment szakértő, aki jelenleg a Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület elnöke, a TKCS vezetője, 2010-től Csenger Város polgármestere, a Csengeri Kistérség Társulás elnöke. Korábban dolgozott térségmenedzserként Csenger Város Önkormányzatánál, illetve a kistérségi szervezetnél, továbbá a Csenger Térségi Kht-nál ügyvezető igazgatóként és a Szatmár Leader Közhasznú Egyesület munkaszervezeténél pályázati referensként. 2006 és 2014 között a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés tagja, melyben több bizottságnál dolgozott (területfejlesztési, illetve idegenforgalmi és műemléki), 2011 és 2015 között a Szatmár Leader Közhasznú Egyesület elnökségi tagja. Több helyi és térségi civil szervezet alapítója, ahol vezetőségi tisztséget tölt vagy töltött be. Részt vett több projekt generálásában, projektötletek kidolgozásában, pályázatok írásban, azok megvalósításában.
Másik szakember Varga Valentin. Jelenleg a Csengeri Járás Leader Közhasznú Egyesület munkaszervezet vezetője, a TKCS tagja. Végzettségét tekintve földrajz-történelem szakos tanár, illetve területi tervező, urbanisztikus és területfejlesztő. 2007 és 2010 között a Csengeri Kistérség Helyi Vidékfejlesztési Irodájának vezetője, 2010 és 2015 között a Szatmár Leader Közhasznú Egyesület munkaszervezeténél munkaszervezet vezető-helyettes és szakmai vezető. Számos projekt generálásában, projektötlet kidolgozásában, pályázatok írásában, azok megvalósításában, koordinálásában, menedzselésében vett részt az elmúlt években (pl.: TÁMOP 5.1.1-09/7.-2010-0010 „„Munkaerő-piaci (re)integrációs szolgáltatási rendszer kialakítása a Csengeri Kistérségben" projekt menedzselése, (2011-2013), HURO/0901/111/2.1.3 „Szatmári Legendák útán" projekt koordinálása (2010-2012), NCA-CIV-10-C-0140 „Egy mindenkiért, mindenki egyért" projekt asszisztenciája (2010-2011), HEFOP 3.3.2. (KOTTA) – „Kompetencia alapú tanítási – tanulási programok az Észak – Alföldi Régió pedagógusképzésében" való részvétel 2006-ban stb.) Több terület és vidékfejlesztési stratégia, megvalósíthatósági tanulmány (Szatmár Helyi Közösség HVS-e, Kisar Község történet a XVIII. században, Kisar és Tivadar községek turizmusa, illetve szerepük Szabolcs – Szatmár – Bereg megye idegenforgalmi életében, Az O'sváth-ház kialakítása Csengerben, A Csengeri Kistérség turizmusa és annak fejlesztési lehetőségei, Nagygéc fejlesztési lehetőségei, turisztikai kitörési pontjai stb.) megalkotásában és végrehajtásában segédkezett, illetve irányította azokat, illetve publikációkat írt, rendezvényeket, képzéseket, tréningeket, egyéb közösségi akciókat tervezett, szervezett meg, mentorált és felzárkóztatott hátrányos helyzetű csoportokat. Több helyi és térségi civil szervezet alapítója, ahol vezetőségi tisztséget is tölt be.

Csengeri Járás Leader
Közhasznú Egyesület
4765 Csenger, Ady E. u. 14.
Adószám: 18793390-1-15